

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30
F: 01 478 83 31
E: gp.mnz@gov.si
www.mju.gov.si

Urad vlade za komuniciranje

predlagam.vladi@gov.si

Številka: 010-315/2014/2

Datum: 21. 11. 2014

Zadeva: Nezdržljivost opravljanja funkcije poslanca s poklicem profesorja – odgovor

Zveza: vaš dopis št. 092-299/2014/1 z dne 19. 11. 2014

Ministrstvo za javno upravo je prejelo predlog št. 6184-299 glede ločitve opravljanja funkcije poslanca z opravljanjem poklica profesorja, pri čemer se predlagatelj sklicuje na primerljivost z nezdržljivostjo opravljanja funkcije poslanca in funkcije župana.

Ministrstvo za javno upravo pojasnjuje, da je Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 39/11) uredil nezdržljivost opravljanja funkcije poslanca s funkcijo župana in podžupana v občini ter s tem odpravil interesno nezdržljivost poslanca in hkrati župana oziroma podžupana lokalne skupnosti ter preprečil konflikt interesov med državnim in lokalnim nivojem.

Vlada Republike Slovenije je podprla takratni predlog zakona, saj je menila, da je treba ločiti državni in lokalni nivo oblastnega urejanja tako po funkcionalni, organizacijski kot tudi po personalni plati, kar je povezano z organizacijo oblasti, ki se nanaša na razmerja med državnim in lokalnim. Pri vprašanju nezdržljivosti na lokalni ravni s funkcijami v državnih organih je treba upoštevati več ustavnih načel:

- načelo delitve oblasti, kjer je poudarjena samostojnost zakonodajne, izvršilne in sodne oblasti,
- načelo decentralizacije oblasti, na katerem temelji neodvisnost in samostojnost lokalne samouprave,
- načelo predstavniške demokracije, ki poudarja vezanost predstavnikov ljudstva nosilcu suverenih pravic, t.j. ljudstvu samemu.

Vsem načelom je skupno to, da zahtevajo vzpostavitev učinkovitega sistema zavor in ravnovesij med nosilci različnih funkcij oblasti, kar je v praksi izvedel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o poslancih s spremembo 10. člena tega zakona. Pojasnujemo še, da poslanci zastopajo interese vseh državljanov, vendar je bil zaradi opravljanja dvojne funkcije nekaterih poslancev ta interes lahko ogrožen. Takšna ureditev je primerljiva tudi z modernimi evropskimi demokracijami, Svet Evrope pa se je opredelil, da naj bi bila nezdržljivost funkcij na državni in lokalni ravni upravičena v primeru hkratnega opravljanja izvršilnih funkcij v lokalni skupnosti in v nadzornih državnih organih in tudi takrat, kadar se v okviru ene funkcije lahko izvršujejo pooblastila, ki imajo odločujoč vpliv na pravice in pravne koristi lokalne skupnosti. Zato za Svet

Evrope tudi ni sprejemljivo hkratno opravljanje dveh funkcij na različnih nivojih lokalne samouprave. Podobno meni tudi Ustavno sodišče RS z odločitvijo, da ni protiustavna ureditev nezdržljivosti funkcije med nalogami in funkcijami na državni ravni in funkcijami na lokalni ravni. Sodišče je v primeru vprašanja nezdržljivosti funkcij na lokalni ravni z opravljanjem dela v državnih organih zapisalo, da določba tretjega odstavka 37. b člena zakona o lokalni samoupravi temelji na določbi 144. člena Ustave RS, ki nalaga državnim organom, da nadzorujejo zakonitost dela organov lokalnih skupnosti, in na tretjem odstavku 140. člena Ustave RS, ki določa, da v zadevah, ki jih na organe lokalne skupnosti prenese država, opravljajo državni organi tudi nadzor nad primernostjo in strokovnostjo organov lokalnih skupnosti. Uresničevanje navedenih ustavnih določb zahteva, da se nadzorstvo opravlja nepristransko in neodvisno. Zagotovo je pomembno, da tak nadzor opravlja oseba, ki ne opravlja hkrati funkcije v občinskih organih. Nenazadnje prepoved kombiniranja funkcij županov, ki so nosilci izvršilne funkcije lokalne samouprave in poslancev kot predstavnikov zakonodajne veje oblasti izhaja tudi iz že sprejetih določil Resolucije o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 85/04) s ciljem preprečiti nasprotje med širšim družbenim interesom in lokalnimi interesi.

V zvezi s konkretnim predlogom državljana, da naj bi bila funkcija poslanca nezdržljiva z opravljanjem poklica profesorja, pa Ministrstvo za javno upravo pojasnjuje, da sta navedeni situaciji medsebojno neprimerljivi. Opravljanje profesorskega poklica namreč ne moremo enačiti z opravljanjem katerekoli funkcije, ki bi lahko bila osnova za primerjavo s funkcijo poslanca. Če bi zakonodajalec kakorkoli posegel v pravico kandidiranja na volitvah za osebe, ki opravljajo poklic profesorja, bi direktno posegel v ustavno varovano izvajanje pasivne volilne pravice. Vloga poslanca je namreč reprezentativna – Državni zbor predstavlja in uveljavlja voljo ljudstva. V demokratični državi v okviru predstavniške demokracije izvoljeni nosilci funkcij v državnih organih sprejemajo odločitve v imenu ljudstva. Posameznik pa ima pravico, da sodeluje pri oblikovanju teh državnih organov tako, da v vnaprej predpisani obliki in na predpisan način izraža svojo voljo o tem, kdo naj ga zastopa in v njegovem imenu sprejema temeljne družbene odločitve. Pravico osebe, da je izvoljena za člana predstavniškega telesa in pravico posameznika, da se pod enakimi pogoji z drugimi poteguje za to, da je izvoljen za člana takšnega državnega organa označujemo kot pasivno volilno pravico oziroma pravico kandidirati na volitvah, pri čemer je edini ustavno določen pogoj za izvrševanje te pravice polnoletnost in državljanstvo. Poseganje v to pravico, kot jo predlaga državljan v svoji pobudi, bi lahko bilo torej protiustavno in nedemokratično.

Skladno z Zakonom o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – UPB1, v nadaljnjem besedilu ZVDZ) lahko kandidate za poslance, če zberejo določeno število podpisov, predlagajo sami volivci, lahko pa jih predlagajo politične stranke (kar je v praksi pogostejše). Predlagatelj spremembe se bo gotovo strinjal, da ne bi bilo smiselno omejevati možnosti pri vložitvi kandidatur za profesorje, še posebej, ker lahko volilci s svojimi aktivnostmi v političnih strankah ali pa neposredno pri podpori kandidatom ob vlaganju njihovih kandidatur neposredno vplivajo na to, ali podprejo kandidata, ki je profesor oziroma to ni. Nadalje pa lahko državljan neposredno vpliva na izvolitev ustreznega kandidata tudi z aktivno udeležbo na volitvah, saj je volja volivcev tista, ki bo odločila, kateri politični stranki ali kandidatu bo poklonil svoj glas ter tako prispevala k splošni podobi Slovenije.

Upošteva je navedeno Ministrstvo za javno upravo meni, da je predlog državljana, da bi omejili pasivno volilno pravico za osebe, ki opravljajo poklic profesorja, z vidika varovanja ustavnosti volilne pravice, neustrezen.

S spoštovanjem,

Boris Koprivnikar
minister